

Ehkäisevän päihdetyön toimintaraportti 2024 ja toimintasuunnitelma 2025

Hyvvk 29.01.2025 § 6
25/12.05.00/2025

Valmistelija

Valmistelija vapaa-aikasihteeri

Ehkäisevä päihdetyö on lakisääteistä toimintaa, jolla ehkäistään ja vähennetään alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumeiden käyttöä ja ongelmallista rahapelaamista sekä niistä aiheutuvia terveydellisiä, sosiaalisia ja yhteiskunnallisia haittoja (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015, terveydenhuoltolaki 1326/2010, 11 ja 12§).

Kunnan peruspalvelut muodostavat ehkäisevän päihdetyön perustan ja suuri osa työstä tapahtuu peruspalveluissa. Kunnan tehtävänä on huolehtia, että ehkäisevä päihdetyö on pitkäjänteistä, koordinoitua ja kaikkiin kuntalaisiin kohdistuvaa. Ajanmukaisella tiedolla, osaamisella ja menetelmillä kunnan ehkäisevä päihdetyö on vaikuttava ja kustannustehokas keino vähentää kuntalaisten kärsimystä ja turvattomuutta. Osaamisen kehittämiseen ja ylläpitoon sijoitetut voimavarat ovat kunnalle kannattava sijoitus. Kansalaisjärjestöt, kuntalaiset ja elinkeinoelämä ovat välttämättömiä peruspalveluiden yhteistyökumppaneita.

Ehkäisevän päihdetyön koordinoinnin sekä sidosryhmätoiminnasta vastaavana vastuuhenkilönä toimii Lappajärven kunnan vapaa-aikasihteeri. Ehkäisevä päihdetyö koordinointi ja toteutetaan kuntayhteistoiminnassa moniammatillisessa työryhmässä Lappajärvi, Alajärvi, Vimpeli, Evijärvi ja Kauhava. Lappajärven kunnan hyvinvointivaliokunnan tehtävä on käsitellä ehkäisevän päihdetyön toimintaa vuosittain vapaa-aikasihteerin valmistelemana.

Ehkäisevä päihdetyö vuosiraportti 2024:

Hallinnollinen työskentely:

- Ehkäisevän päihdetyön Etelä-Pohjanmaan alueellinen valmisteleva työryhmä 22.2., 2.5. 22.8., 11.10.
- Ehkäisevän päihdetyön Etelä-Pohjanmaan alueellinen työryhmä 18.4., 24.9.
- Ehkäisevän päihdetyön Järvi-Pohjanmaan alueen työryhmä (Lappajärvi, Alajärvi, Vimpeli, Evijärvi, Kauhava) 26.4., 25.10.

Ehkäisevän päihdetyön kampanjat:

Kuntien viranhaltijat järjestivät Ehyt ry:n hallinnoimia kampanjoita paikkakunnallaan seuraavasti: Hakematta paras, Nuorisotyö viikko, Ehkäisevän päihdetyön viikko - ”kysy selventävä kysymys”.

Ehkäisevän päihdetyön viikolla Lappajärven ja Evijärven kunnat nostivat yhdeksi keskeiseksi teemaksi huolen lasten ja nuorten energiajuomien lisääntyvästä kulutuksesta. Lappajärven ja Evijärven kuntien nuorisopalvelut yhdessä keskeisten nuorten kanssa toimivien tahojen kanssa laativat vetoomuksen sekä lehtikirjoituksen myyntirajoitusten asettamisesta KPO:n johdolle. Vetoomuksen keskeinen viesti oli, että KPO:n yleinen linjaus koskien energiajuomien myynnin sallimista alle 15 -

vuotiaille purettaisiin ja jokaiselle kauppaliikkeelle annettaisiin itsenäinen päätösvalta tehdä rajoituksia energiajuomien myyntiin.

Asiakaskoulutukset:

- 3.5. - 9-luokka, toisen asteen aloittavat / jatkavat Feel Good -päivä, teemana mm. nuorten hyvinvointi. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialuen suunterveydenhuollon asiantuntija tiedottamassa nikotiinituotteiden haitoista.
- 21.11. Sosiaalisen median luentotyöpajat yläkouluikäisille sekä yläkouluikäisten vanhemmille. Yläkouluikäisten luento käsitteli somen varjopuolia: kiertoviestit, kiusaaminen, häirintä, grooming, haasteet, digitaalinen hyvinvointi ja ruutuaika. Huoltajille suunnattu luento käsitteli digitaalista hyvinvointia ja ruutuaikaa, somen ja pelien pelisääntöjä perheissä sekä somen varjopuolia.
- Suunniteltu Camera obscura –toiminta siirrettiin järjestettäväksi keväällä 2025.

Ehkäisevän päihdetyö toimintasuunnitelma 2025:

Vuoden 2025 tavoitteena on kehittää alueelliseen työryhmän toimintaa. Alueelliseen työryhmään kuuluvat Lappajärven lisäksi Alajärvi, Evijärvi, Kauhava sekä Vimpeli. Alueellinen työryhmä kokoontuu ehkäisevän päihdetyön teeman alla 3 kertaa vuodessa. Vuoden 2025 tavoitteina on, että ehkäiseväpäihdetyö saadaan tavoitteellisesti näkymään kuntien laajassa hyvinvointisuunnittelussa; seuranta, toimenpiteet ja mittarit - tasoilla vuosittaisina sekä valtuustokauden mittaisina prosseina. Alueellisen kehittämistyön yhtenä pitkän tähtäimen tavoitteena on valmistaa alueellinen päihdekasvatussuunnitelma yläkouluille.

Muita tavoitteita ehkäisevälle päihdetyölle vuonna 2025:

- Ehkäisevä päihdetyö nostetaan yhtenä teemana esiin helmikuussa järjestettävässä 9-luokkalaisten ja toisen asteen opiskelijoille suunnatussa Feel Good –päivässä.
- Valitaan yksi päihdetyön teema ja siihen liittyvä koulutus, joka suunnataan oppilaitoksille / oppilaitokselle. Tämän organisoinnissa hyödynnetään koulunuorisotyöntekijää sekä Ehyt ry:n teema-koulutuskokonaisuuksia.
- 8-9-luokkaisille sekä toisen asteen alkaville suunnattu Camera obscura järjestetään viikolla 13. ”Kokemusoppimiseen perustuva Camera obscura -toimintamalli on tarkoitettu 12–17-vuotiaille. Ohjelmasisältöjen ytimessä on itsetuntemuksen ja omanarvontunnon vahvistaminen sekä omien arvojen, tunteiden ja vahvuuksien tunnistaminen. Toimintamalli soveltuu hyvin yhteisöllisen oppilashuollon, mielenterveyden edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja sosiaalisen vahvistamisen välineeksi. Toiminta toteutetaan nuorisotalon ja koulun yhteistyönä.”

Esittelijä

Vapaa-aikasihteeri Anssi Kuusela

Päätösehdotus

Hyvinvointivaliokunta merkitsee tiedoksi ehkäisevän päihdetyön toimintaraportin 2024 sekä toimintasuunnitelman vuodelle 2025

Päätös

Merkittiin tiedoksi. Camera Obscura -toimintamalli ei toteudu v. 2025. Valtio on lopettanut toiminnan tukemisen, tiedossa ei ole kuinka kalliiksi Camera Obscura muodostuu.

Lisätietoja antaa

Vapaa-aikasihteeri Anssi Kuusela puh. 044 3699 440, s-posti
anssi.kuusela(at)lappajarvi.fi